

مجموعه قوانین اساسی - ملای

« با آخرین اصلاحات »

۱۳۷۷

به اهتمام :
غلامحسین دوانی

(مدرس دانشگاه)

عضو انجمن حسابداران خبره ایران

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین کاربردی:

قانون اساسی

و

قانون مدنی

با آخرین اصلاحات
و آئین نامه محاسبه نرخ روز مهریه

به اهتمام غلامحسین دوانی
مدرس دانشگاه

چاپ سوم ۱۳۷۷

تقدیم به روان پاک پدرم

شادروان حیدرعلی دوانی

از وصیت پدرم:

« پسرم در جستجوی علم و اندیشه کوتاهی مکن
زیرا که علم سرمایه ایست که ورشکستگی ندارد.»

انتشارات کیومرث

خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، بین فخررازی
و دانشگاه پلاک ۱۳۳۸، طبقه زیرین تلفن ۶۴۱۴۴۹۲
(صندوق پستی ۱۱۳ - ۱۳۵۴۵)

مجموعه قوانین اساسی - مدنی

به اهتمام غلامحسین دوانی

چاپ سوم: ۱۳۷۷

چاپخانه: احمدی

تیراژ: ۳۳۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵۰ تومان

شابک ۰۱-۰۶۲۶۶-۹۶۴-۰۱-۰ ۹۶۴-۶۲۶۶-۰۱-۰ ۹۶۴-۶۲۶۶-۰۱-۰ ISBN 964-6266-01-0

مقدمه

اهمیت نوشتار کاربردی مجموعه قوانین کشوری برهمگان روشن می‌باشد نگارنده به اقتضای مسئولیت‌های اجرایی و با توجه به نیاز روزافزون مدیران و مسئولین اجرایی سازمانها، نهادها و مؤسسات دولتی و خصوصی از مدت‌ها پیش برآن بوده تا با تدوین مجموعه‌هائی کاربردی از قوانین جاری کشور این مهم را به انجام رساند. در این ارتباط با توجه به اینکه مدتی است تدریس برخی از قوانین را عهده‌دار می‌باشد کوشش نموده تا انتشار اینگونه مجموعه‌ها به گونه‌ای باشد که علاوه بر سهولت دسترسی استفاده‌کنندگان، آخرین اصلاحات به عمل آمده نیز در مفاد قانون ملحوظ گردد تا از این طریق خوانندگان کتاب به آخرین مصوبات قانونی دسترسی یابند. مجموعه حاضر یکی از کوششهایی است که در این مورد به عمل آمده است. بدیهی است این کوشش تکمیل نخواهد شد مگر با ارشادات و رهنمودهای استادان محترم و کلیه خوانندگانی که اشتباهات این جانب را یادآور شوند. در خاتمه کتاب را به روان پاک پدرم که زندگی خود را وقف تعلیم و تربیت اینجانب نمود تقدیم می‌نمایم.

فهرست

- فصل اول - اصول کلی..... ۱
- فصل دوم - زبان، خط، تاریخ و پرچم رسمی کشور..... ۹
- فصل سوم - حقوق ملت..... ۱۰
- فصل چهارم - اقتصاد و امور مالی..... ۱۷
- فصل پنجم - حق حاکمیت ملت و قوای ناشی از آن..... ۲۳
- فصل ششم - قوه مقننه..... ۲۵
- فصل هفتم - شوراها..... ۳۹
- فصل هشتم - رهبر یا شورای رهبری..... ۴۱
- فصل نهم - قوه مجریه..... ۴۶
- فصل دهم - سیاست خارجی..... ۶۰
- فصل یازدهم - قوه قضائیه..... ۶۱
- فصل دوازدهم - صدا و سیما..... ۶۸
- فصل سیزدهم - شورای عالی امنیت ملی..... ۶۹
- فصل چهاردهم - بازنگری در قانون اساسی..... ۷۰

دفتر اول
قانون مدنی

مقدمه - در انتشار و آثار و اجراء قوانین بطور عموم

مواد (۱۱-۱)..... ۷۳

جلد اول - در اموال

کتاب اول - در بیان اموال و مالکیت بطور کلی

باب اول - در بیان انواع مال ۷۵

فصل اول - در اموال غیر منقول (مواد ۱۸-۱۲) ۷۶

فصل دوم - در اموال منقوله (مواد ۲۲-۱۹) ۷۷

فصل سوم - در اموالیکه مالک خاص ندارد

مواد (۲۸-۲۳)..... ۷۸

باب دوم - در حقوق مختلفه که برای اشخاص نسبت به

اموال حاصل می شود (ماده ۲۹)..... ۸۰

فصل اول - در مالکیت (مواد ۳۹-۳۰) ۸۰

فصل دوم - در حق انتفاع (ماده ۴۰)..... ۸۲

مبحث اول - در عمری و رقبی و سکنی (مواد ۵۴-۴۱)..... ۸۲

مبحث دوم - در وقف (مواد ۹۱-۵۵) ۸۴

مبحث سوم - در حق انتفاع از مباحات (ماده ۹۲)..... ۹۰

فصل سوم - در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر و در

احکام و آثار املاک نسبت به املاک مجاور ۹۱

مبحث اول - در حق ارتفاق نسبت به ملک غیر	
(مواد ۱۰۸-۹۳).....	۹۱
مبحث دوم - در احکام و آثار املاک نسبت به املاک	
مجاور (مواد ۱۳۵ - ۱۰۹).....	۹۴
مبحث سوم - در حریم املاک (۱۳۶-۱۳۹).....	۹۹
کتاب دوم - در اسباب تملک (ماده ۱۴۰).....	۱۰۰
قسمت اول - در احیاء اراضی موات و حیازت	
اشیاء مباحه.....	۱۰۰
باب اول - در احیاء اراضی و موات مباحه	
(مواد ۱۴۵-۱۴۱).....	۱۰۰
باب دوم - در حیازت مباحات (مواد ۱۶۰-۱۴۶).....	۱۰۱
باب سوم - در معادن (ماده ۱۶۱).....	۱۰۴
باب چهارم - در اشیاء پیدا شده و حیوانات ضاله	۱۰۴
فصل اول - در اشیاء پیدا شده (مواد ۱۶۹-۱۶۲).....	۱۰۴
فصل دوم - در حیوانات ضاله (مواد ۱۷۲-۱۷۰).....	۱۰۶
باب پنجم - در دفینه (مواد ۱۷۸-۱۷۳).....	۱۰۷
باب ششم - در شکار (مواد ۱۸۲-۱۷۹).....	۱۰۸
قسمت دوم - در عقود و معاملات و الزامات	۱۰۹
باب اول - در عقود و تعهدات بطور کلی (ماده ۱۸۳).....	۱۰۹
فصل اول - در اقسام عقود و معاملات	
(مواد ۱۸۹-۱۸۴).....	۱۰۹

فصل دوم - در شرایط اساسی برای صحت معامله

۱۱۰..... (ماده ۱۹۰)

مبحث اول - در قصد طرفین و رضای آنها

۱۱۰..... (مواد ۲۰۹-۱۹۱)

مبحث دوم - در اهلیت طرفین (مواد ۲۱۳-۲۱۰)

۱۱۳..... (مواد ۲۱۶-۲۱۴)

مبحث چهارم - در جهت معامله (مواد ۲۱۸-۲۱۷)

فصل سوم - در اثر معاملات (مواد ۲۲۵-۲۱۹)

مبحث اول - در قواعد عمومی

مبحث دوم - در خسارات حاصله از عدم اجرای تعهدات

۱۱۶..... (مواد ۲۳۰-۲۲۶)

مبحث سوم - در اثر عقود نسبت به اشخاص ثالث

۱۱۷..... (ماده ۲۳۱)

فصل چهارم - در بیان شرایطی که در ضمن عقد می شود

مبحث اول - در اقسام شرط (مواد ۲۳۴-۲۳۲)

مبحث دوم - در احکام شرط (مواد ۲۴۶-۲۳۵)

فصل پنجم - در معاملاتیکه موضوع آن مال غیر

است یا معاملات فضولی (مواد ۲۶۳-۲۴۷)

فصل ششم - در سقوط تعهدات (ماده ۲۶۴)

مبحث اول - در وفاء به عهد (مواد ۲۸۲-۲۶۵)

مبحث دوم - در اقاله (مواد ۲۸۸-۲۸۳)

- مبحث سوم - در ابراء (مواد ۲۹۱-۲۸۹) ۱۲۷.....
- مبحث چهارم - در تبدیل تعهد (۲۹۳-۲۹۲) ۱۲۸.....
- مبحث پنجم - در تهاتر (مواد ۲۹۹-۲۹۴) ۱۲۸.....
- مبحث ششم - مالکیت ما فی الذمه (ماده ۳۰۰) ۱۳۰.....
- باب دوم - در الزاماتی که بدون قرارداد حاصل می شود
- فصل اول - در کلیات (مواد ۳۰۶-۳۰۱) ۱۳۰.....
- فصل دوم - در ضمان قهری (ماده ۳۰۷) ۱۳۱.....
- مبحث اول - در غصب (مواد ۳۲۷-۳۰۸) ۱۳۲.....
- مبحث دوم - در اتلاف (مواد ۳۳۰-۳۲۸) ۱۳۵.....
- مبحث سوم - در تسبیب (مواد ۳۳۵-۳۳۱) ۱۳۶.....
- مبحث چهارم - در استیفاء (مواد ۳۳۷-۳۳۶) ۱۳۷.....
- باب سوم - در عقود معینه مختلفه
- فصل اول - در بیع ۱۳۸.....
- مبحث اول - در احکام بیع (مواد ۳۴۴-۳۳۸) ۱۳۸.....
- مبحث دوم - در طرفین معامله (مواد ۳۴۷-۳۴۵) ۱۳۹.....
- مبحث سوم - در مبیع (مواد ۳۶۱-۳۴۸) ۱۳۹.....
- مبحث چهارم - در آثار بیع (ماده ۳۶۲) ۱۴۲.....
- فقره اول - در ملکیت مبیع و ثمن (مواد ۳۶۶-۳۶۳) ۱۴۲.....
- فقره دوم - در تسلیم (مواد ۳۸۹-۳۶۷) ۱۴۳.....
- فقره سوم - در ضمان درک (مواد ۳۹۳-۳۹۰) ۱۴۷.....
- فقره چهارم - در تأدیه ثمن (مواد ۳۹۵-۳۹۴) ۱۴۷.....

مبحث پنجم در خیارات و احکام راجع به آن	
فقره اول - در خیارات (ماده ۳۹۶).....	۱۴۸
اول - در خیار مجلس (ماده ۳۹۷).....	۱۴۹
دوم - در خیار حیوان (ماده ۳۹۸).....	۱۴۹
سوم - در خیار شرط (مواد ۴۰۱-۳۹۹).....	۱۴۹
چهارم - در خیار تأخیر ثمن (مواد ۴۰۹-۴۰۲).....	۱۵۰
پنجم - در خیار رؤیت و تخلف وصف (مواد ۴۱۵-۴۱۰).....	۱۵۱
ششم - در خیار غبن (مواد ۴۲۱-۴۱۶).....	۱۵۲
هفتم - در خیار عیب (مواد ۴۳۷-۴۲۲).....	۱۵۳
هشتم - در خیار تدلیس (مواد ۴۴۰-۴۳۸).....	۱۵۶
نهم - در خیار تبعض صقعه (مواد ۴۴۳-۴۴۱).....	۱۵۶
دهم - در خیار تخلف شرط (ماده ۴۴۴).....	۱۵۷
فقره دوم - در احکام خیارات بطور کلی (مواد ۴۵۷-۴۴۵).....	۱۵۷
فصل دوم - در بیع شرط (مواد ۴۶۳-۴۵۸).....	۱۵۹
فصل سوم - در معاوضه (مواد ۴۶۵-۴۶۴).....	۱۶۰
فصل چهارم - در اجاره (مواد ۴۶۷-۴۶۶).....	۱۶۱
مبحث اول - در اجاره اشیاء (مواد ۵۰۶-۴۶۸).....	۱۶۱
مبحث دوم - در اجاره حیوانات (مواد ۵۱۱-۵۰۷).....	۱۶۸
مبحث سوم - در اجاره اشخاص (مواد ۵۱۳-۵۱۲).....	۱۶۹

موضوع

صفحه

- فقره اول - در اجاره خدمه و کارگر (مواد ۵۱۵-۵۱۴) ۱۶۹.....
- فقره دوم - در اجاره متصدی حمل و نقل
- (مواد ۵۱۷-۵۱۶) ۱۷۰.....
- فصل پنجم - در مزارعه و مساقات
- مبحث اول - در مزارعه (مواد ۵۴۲-۵۱۸) ۱۷۱.....
- مبحث دوم - در مساقات (مواد ۵۴۵-۵۴۳) ۱۷۵.....
- فصل ششم - در مضاربه (مواد ۵۶۰-۵۴۶) ۱۷۵.....
- فصل هفتم - در جعاله (مواد ۵۷۰-۵۶۱) ۱۷۷.....
- فصل هشتم - در شرکت
- مبحث اول - در احکام شرکت (مواد ۵۸۷-۵۷۱) ۱۷۹.....
- مبحث دوم - در تقسیم اموال شرکت
- (مواد ۶۰۶-۵۸۹) ۱۸۱.....
- فصل نهم - در ودیعه ۱۸۵.....
- مبحث اول - در کلیات (مواد ۶۱۱-۶۰۷) ۱۸۵.....
- مبحث دوم - در تعهدات امین (مواد ۶۳۲-۶۱۲) ۱۸۵.....
- مبحث سوم - در تعهدات امانت‌گذار (مواد ۶۳۴-۶۳۳) ۱۸۹.....
- فصل دهم - در عاریه (مواد ۶۴۷-۶۳۵) ۱۸۹.....
- فصل یازدهم - در قرض (مواد ۶۵۳-۶۴۸) ۱۹۱.....
- فصل دوازدهم - در قمار و گرویندی (مواد ۶۵۵-۶۵۴) ۱۹۲..
- فصل سیزدهم - در وکالت ۱۹۲.....
- مبحث اول - در کلیات (مواد ۶۶۵-۶۵۶) ۱۹۲.....

موضوع

صفحه

- مبحث دوم - در تعهدات وکیل (مواد ۶۷۳-۶۶۶) ۱۹۴
- مبحث سوم - در تعهدات موکل (مواد ۶۷۷-۶۷۴) ۱۹۵
- مبحث چهارم - در طرق مختلفه انقضاء وکالت
(مواد ۶۸۳-۶۷۸) ۱۹۶
- فصل چهاردهم - در ضمان عقدی ۱۹۷
- مبحث اول - در کلیات (مواد ۶۹۷-۶۸۴) ۱۹۷
- مبحث دوم - در اثر ضمان بین ضامن و مضمون له
(مواد ۷۰۸-۶۹۸) ۱۹۸
- مبحث سوم - در اثر ضمان بین ضامن و مضمون عنه
(مواد ۷۲۰-۷۰۹) ۲۰۰
- مبحث چهارم - در اثر ضمان بین ضامنین
(مواد ۷۲۳-۷۲۱) ۲۰۲
- فصل پانزدهم - در حواله (مواد ۷۳۳-۷۲۴) ۲۰۲
- فصل شانزدهم - در کفالت (مواد ۷۵۱-۷۳۴) ۲۰۴
- فصل هفدهم - در صلح (مواد ۷۷۰-۷۵۲) ۲۰۷
- فصل هیجدهم - در رهن (مواد ۷۹۴-۷۷۱) ۲۱۰
- فصل نوزدهم - در هبه (مواد ۸۰۷-۷۹۵) ۲۱۳
- قسمت سوم - در اخذ به شفعه (مواد ۸۲۴-۸۰۸) ۲۱۵
- قسمت چهارم - در وصایا و ارث ۲۱۸
- باب اول - در وصایا ۲۱۸
- فصل اول - در کلیات (مواد ۸۳۴-۸۲۵) ۲۱۸

موضوع

صفحه

- فصل دوم - در موصی (مواد ۸۳۹-۸۳۵) ۲۲۰.....
- فصل سوم - در موصی به (مواد ۸۴۹-۸۴۰) ۲۲۱.....
- فصل چهارم - در موصی له (مواد ۸۵۳-۸۵۰) ۲۲۲.....
- فصل پنجم - در وصی (مواد ۸۶۰-۸۵۴) ۲۲۳.....
- باب دوم - در ارث ۲۲۴.....
- فصل اول - در موجبات ارث و طبقات مختلفه وارث
(ماده ۸۶۶-۸۶۱) ۲۲۴.....
- فصل دوم - در تحقق ارث (۸۷۴-۸۶۷) ۲۲۵.....
- فصل سوم - در شرایط و جمله از موانع ارث
(مواد ۸۸۵-۸۷۵) ۲۲۷.....
- فصل چهارم - در حجب (مواد ۸۹۲-۸۸۶) ۲۲۹.....
- فصل پنجم - در قرض و صاحبان فرض
(مواد ۹۰۵-۸۹۳) ۲۳۱.....
- فصل ششم - در سهم الارث طبقات مختلفه وارث ۲۳۳.....
- مبحث اول - در سهم الارث طبقه اولی
(مواد ۹۱۵-۹۰۶) ۲۳۳.....
- مبحث دوم - در سهم الارث طبقه دوم
(مواد ۹۲۷-۹۱۶) ۲۳۶.....
- مبحث سوم - در سهم الارث طبقه سوم
(مواد ۹۳۹-۹۲۸) ۲۳۹.....

مبحث چهارم - در میراث زوج و زوجه

- ۲۴۲..... (مواد ۹۴۰-۹۴۹)
- ۲۴۴..... کتاب سوم - در مقررات مختلفه
- ۲۴۵..... جلد دوم - در اشخاص
- ۲۴۵..... کتاب اول - در کلیات (مواد ۹۵۶-۹۷۵)
- ۲۴۹..... کتاب دوم - در تابعیت (مواد ۹۷۶-۹۱۱)
- ۲۵۹ کتاب سوم - در اسناد سجل احوال (مواد ۱۰۰۱-۹۹۲)
- ۲۶۱ کتاب چهارم - در اقامتگاه (مواد ۱۰۱۰-۱۰۰۲)
- ۲۶۳ کتاب پنجم - در اقامتگاه (مواد ۱۰۳۰-۱۰۱۱)
- ۲۶۷... کتاب ششم - در قرابت (مواد ۱۰۳۳-۱۰۳۱)
- ۲۶۹..... کتاب هفتم - در نکاح و طلاق
- ۲۶۹..... فصل اول - در خواستگاری (مواد ۱۰۴۰-۱۰۳۴)
- فصل دوم - قابلیت صحی برای ازدواج
- ۲۷۰..... (مواد ۱۰۴۴-۱۰۴۱)
- ۲۷۲..... فصل سوم - در موانع نکاح (مواد ۱۰۶۱-۱۰۴۵)
- ۲۷۵ فصل چهارم - شرایط صحت نکاح (مواد ۱۰۷۰-۱۰۶۲)
- ۲۷۶..... فصل پنجم - وکالت در نکاح (مواد ۱۰۷۴-۱۰۷۱)
- ۲۷۷..... فصل ششم - در نکاح منقطع (مواد ۱۰۷۷-۱۰۷۵)
- ۲۷۷..... فصل هفتم - در مهر (مواد ۱۱۰۱-۱۰۷۸)
- فصل هشتم - در حقوق و تکالیف زوجین نسبت به
- ۲۸۱..... یکدیگر (مواد ۱۱۱۹-۱۱۰۲)

موضوع

صفحه

- باب دوم - در انحلال عقد نکاح (ماده ۱۱۲۰) ۲۸۴.....
فصل اول - در مورد امکان فسخ نکاح
(مواد ۱۱۲۱-۱۱۳۲) ۲۸۴.....
- فصل دوم - در طلاق ۲۸۷.....
- مبحث اول - در کلیات (مواد ۱۱۴۲-۱۱۳۳) ۲۸۸.....
- مبحث دوم - در اقسام طلاق (مواد ۱۱۴۹-۱۱۴۳) ۲۸۸.....
- مبحث سوم - در عده (مواد ۱۱۵۷-۱۱۵۰) ۲۸۹.....
- کتاب هشتم - در اولاد ۲۹۱.....
- باب اول - در نسبت (مواد ۱۱۶۷-۱۱۵۸) ۲۹۱.....
- باب دوم - نگاهداری و تربیت اطفال
(مواد ۱۱۶۸-۱۱۷۹) ۲۹۳.....
- باب سوم - در ولایت قهری پدر و جد پدری
(مواد ۱۱۹۴-۱۱۸۰) ۲۹۵.....
- کتاب نهم - در خانواده ۲۹۸.....
- فصل اول - در الزام به انفاق (مواد ۱۲۰۶-۱۱۹۵) ۲۹۸.....
- کتاب دهم - در حجر و قیمومت ۳۰۱.....
- فصل اول - در کلیات (مواد ۱۲۱۷-۱۲۰۷) ۳۰۱.....
- فصل دوم - در موارد نصب قیم و ترتیب آن
(مواد ۱۲۳۴-۱۲۱۸) ۳۰۳.....

موضوع

صفحه

- فصل سوم - در اختیارات و وظایف و مسئولیت قیّم
و حدود آن - نظارت مدعی العموم در امور صغار و
مجانبین و اشخاص غیر رشید (مواد ۱۲۴۷-۱۲۳۵) ۳۰۸.....
- فصل چهارم - در موارد عزل قیّم
(مواد ۱۲۵۲-۱۲۴۸) ۳۱۲.....
- فصل پنجم - در خروج از تحت قیّمومت
(مواد ۱۲۵۶-۱۲۵۳) ۳۱۳.....
- جلد سوم - در ادله اثبات دعوی
- (مواد ۱۲۵۸-۱۲۵۷) ۳۱۵.....
- کتاب اول - در اقرار ۳۱۶.....
- باب اول - در شرایط اقرار (مواد ۱۲۷۴-۱۲۵۹) ۳۱۶.....
- باب دوم - در آثار اقرار (مواد ۱۲۸۳-۱۲۷۵) ۳۱۸.....
- کتاب دوم - در اسناد (مواد ۱۳۰۵-۱۲۸۴) ۳۱۹.....
- کتاب سوم - در شهادت ۳۲۴.....
- باب اول - در موارد شهادت (مواد ۱۳۱۴-۱۳۰۶) ۳۲۴.....
- باب دوم - در شرایط شهادت (مواد ۱۳۲۰-۱۳۱۵) ۳۲۶.....
- کتاب چهارم - در امارات (مواد ۱۳۲۴-۱۳۲۱) ۳۲۷.....
- کتاب پنجم - در قسم (مواد ۱۳۳۵-۱۳۲۵) ۳۲۸.....

دفتر دوم

قانون مسئولیت مدنی ۳۳۱

دفتر سوم

آراء وحدت رویه هیئت عمومی دیوان عالی کشور

۱- رأی شماره ۲۹۴-۲۵/۱۰/۱۳۳۷ در باره معامله

به قصد فرار از دین ۳۳۷

۲- رأی شماره ۲۲۴-۸/۸/۱۳۴۹ مبنی بر اینکه شهادت

شهود در مورد حذف یکی از دو نام مذکور در اسناد

سجلی قابل ترتیب اثر می باشد. ۳۳۸

۳- رأی شماره ۵۴-۱۳/۱۰/۱۳۵۱ در باره وصیت نامه

عادی ۳۴۰

۴- رأی شماره ۵۹/۲۹-۱۵/۱/۱۳۶۰ در باره تقسیم

ترکه ۳۴۱

۵- رأی شماره ۲ ردیف ۱۶۰-۲۹/۱/۱۳۶۰ درباره

جبران و ضرر و زیان ناشی از ارتکاب جرم شخص

صغیر ۳۴۲

۶- رأی شماره ۲۲-۶/۴/۱۳۶۰ در باره دادگاه صالح به

تعیین سرپرست برای کودکان بی سرپرست ۳۴۳

۷- رأی شماره ۳۴-۳۰/۸/۱۳۶۰ مبنی بر اینکه

انفاق زن و فرزند که زندگی مشترک دارند ترک

فعل واحد محسوب می گردد ۳۴۴

- ۸ - رأی شماره ۲۵-۱۳۶۱/۱۱/۹ درباره صلاحیت دادگاه مدنی خاص ۳۴۴
- ۹ - رأی شماره ۲-۱۳۶۲/۱/۲۲ مبنی بر صلاحیت محاکم عمومی دادگستری در رسیدگی به دعاوی تغییر نام اشخاص ۳۴۵
- ۱۰ - رأی شماره ۱-۱۳۶۳/۱/۲۹ در باره سبب سقوط ولایت پدر نسبت به دختر در امر ازدواج ۳۴۶
- ۱۱ - رأی شماره ۱۳۶۳/۷/۳۰ در باره صلاحیت دادگاه صلح محلی که فاقد دادگاه مدنی خاص باشد ۳۴۷
- ۱۲ - رأی شماره ۳۱-۱۳۶۳/۹/۵ مبنی بر صلاحیت دادگاه محل وقوع مال غیر منقول در رسیدگی به دعاوی راجع به اموال مزبور ۳۴۸
- ۱۳ - رأی شماره ۳۷-۱۳۶۳/۹/۱۹ در باره رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم ۳۴۹
- ۱۴ - رأی شماره ۳۰-۱۳۶۴/۱۰/۳ در باره نصب قیم ۳۵۰
- ۱۵ - رأی شماره ۳۴-۱۳۶۵/۹/۱۱ درباره وجوه مربوط به اعلامیه‌های ازدواج و طلاق ۳۵۱
- ۱۶ - رأی شماره ۵۰۳-۱۳۶۲/۲/۱۰ مبنی بر صلاحیت دادگاه حقوقی در رسیدگی به دعاوی راجع به جهیزیه ۳۵۲
- ۱۷ - رأی شماره ۵۰۴-۱۳۶۶/۲/۱۰ مبنی بر صلاحیت محاکم عمومی دادگستری در رسیدگی به درخواست

- نام صاحب سند سجلی از حیث جنس ۳۵۳
- ۱۸ - رأی شماره ۵۱۲-۱۳۶۷/۸/۲ در باره دعوای
راجع به ابطال واقعه فوت ۳۵۳
- ۱۹ - رأی شماره ۵۱۳-۱۳۶۷/۸/۲ در باره صلاحیت
دادگاه مدنی خاص در رسیدگی به ادعای وجود رابطه
مادر و فرزندى ۳۵۴
- ۲۰ - رأی شماره ۵۱۸-۱۳۶۷/۱۱/۱۸ در باره دادخواست
اصلاح تاریخ تولد ۳۵۵
- ۲۱ - رأی شماره ۵۲۶-۱۳۶۸/۲/۱۹ در باره بلامجوز
بودن اعمال مواد ۲۸۴ و ۲۸۴ مکرر قانون اصلاح
موادى از قانون آئین دادرسی کیفری با لازم الاجرا
شدن قانون تعیین موارد تجدید نظر احکام
دادگاهها ۳۵۶
- ۲۲ - رأی شماره ۵۲۷-۱۳۶۸/۶/۱۴ در باره مهلت
تجدید نظرخواهی از احکام دادگاه مدنی خاص ۳۵۷
- ۲۳ - رأی شماره ۵۳۲-۱۳۶۸/۱۲/۲۱ در باره
صلاحیت دادگاه حقوقی یک در رسیدگی به امور
غایب مفقودالاثرو تعیین امین ۳۵۸
- ۲۴ - رأی شماره ۵۴۲-۱۳۶۹/۱۰/۴ مبنی بر
صلاحیت دادگاه حقوقی در رسیدگی به درخواست
اخراج از ثلث از ماترک متوفی ۳۵۹

- ۲۵ - رأی شماره ۵۵۹-۱۳۷۰/۳/۲۱ در باره
صلاحیت دادگاه مدنی خاص ۳۶۰
- ۲۶ - رأی شماره ۵۶۰-۱۳۷۰/۳/۲۱ در باره
صلاحیت دادگاه مدنی خاص ۳۶۱
- ۲۷ - رأی شماره ۵۷۴-۱۳۷۱/۲/۱۵ در باره
صلاحیت دادگاه مدنی خاص ۳۶۱
- ۲۸ - رأی شماره ۵۷۹-۱۳۷۱/۷/۲۸ در باره
مالی بودن دعوی مالکیت نسبت به اموال
متوفی و اختلاف در مالکیت مورث ۳۶۲
- قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ ... ۳۶۳
- آیین نامه اجرایی تبصره یک ماده ۱۰۸۲ .. ۳۶۴
- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی .. ۳۶۶
- روش محاسبه مهریه نقدی به نرخ روز ... ۳۶۷

بسم الله الرحمن الرحيم

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

فصل اول اصول کلی

اصل اول

حکومت ایران جمهوری اسلامی است که ملت ایران، بر اساس اعتقاد دیرینه‌اش به حکومت حق و عدل قرآن، در پی انقلاب اسلامی پیروزمند خود به رهبری مرجع عالیقدر تقلید آیه‌الله العظمی امام خمینی، در همه پرسی دهم و یازدهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و پنجاه و هشت هجری شمسی برابر با اول و دوم جمادی الاولی سال یکهزار و سیصد و نود و نه هجری قمری با اکثریت $98/2\%$ کلیه کسانی که حق رأی داشتند، به آن رأی مثبت داد.

اصل دوم

جمهوری اسلامی، نظامی است بر پایه ایمان به :

- ۱ - خدای یکتا (لااله الاالله) و اختصاص حاکمیت و تشریح به او و لزوم تسلیم در برابر امر او.
- ۲ - وحی الهی و نقش بنیادی آن در بیان قوانین.
- ۳ - معاد و نقش سازنده آن در سیر تکاملی انسان به سوی خدا.

۴ - عدل خدا در خلقت و تشریح .

- ۵ - امامت و رهبری مستمر و نقش اساسی آن در تداوم انقلاب اسلام .

۶ - کرامت و ارزش والای انسان و آزادی توأم بامسئولیت او در برابر خدا، که از راه :

الف - اجتهاد مستمر فقهای جامع الشرایط بر اساس کتاب و سنت معصومین سلام الله علیهم اجمعین،

ب - استفاده از علوم و فنون و تجارب پیشرفته بشری و تلاش در پیشبرد آنها،

ج - نفی هر گونه ستم گری و ستم کشی و سلطه گری و سلطه پذیری،

قسط و عدل و استقلال سیاسی و اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی و همبستگی ملی را تأمین می کند.

اصل سوم

دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است برای نیل به اهداف مذکور در اصل دوم، همه امکانات خود را برای امور زیر بکار برد:

- ۱ - ایجاد محیط مساعد برای رشد فضائل اخلاقی بر اساس ایمان و تقوی و مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی.
- ۲ - بالابردن سطح آگاهی های عمومی در همه زمینه ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه های گروهی و وسائل دیگر.
- ۳ - آموزش و پرورش و تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح، و تسهیل و تعمیم آموزش عالی.
- ۴ - تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام زمینه های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق و تشویق محققان.
- ۵ - طرد کامل استعمار و جلوگیری از نفوذ اجانب.
- ۶ - محور هر گونه استبداد و خودکامگی و انحصار طلبی.
- ۷ - تأمین آزادیهای سیاسی و اجتماعی در حدود قانون.
- ۸ - مشارکت عامه مردم در تعیین سرنوشت سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی خویش.
- ۹ - رفع تبعیضات ناروا و ایجاد امکانات عادلانه برای همه، در تمام زمینه های مادی و معنوی.

۱۰ - ایجاد نظام اداری صحیح و حذف تشکیلات غیر ضرور.

۱۱ - تقویت کامل بنیه دفاع ملی از طریق آموزش نظامی عمومی برای حفظ استقلال و تمامیت ارضی و نظام اسلامی کشور.

۱۲ - پی‌ریزی اقتصاد صحیح و عادلانه بر طبق ضوابط اسلامی جهت ایجاد رفاه و رفع فقر و بر طرف ساختن هر نوع محرومیت در زمینه‌های تغذیه و مسکن و کار و بهداشت و تعمیم بیمه.

۱۳ - تأمین خودکفایی در علوم و فنون صنعت و کشاورزی و امور نظامی و مانند اینها.

۱۴ - تأمین حقوق همه جانبه افراد از زن و مرد و ایجاد امنیت قضائی عادلانه برای همه و تساوی عموم در برابر قانون.

۱۵ - توسعه و تحکیم برادری اسلامی و تعاون عمومی بین همه مردم.

۱۶ - تنظیم سیاست خارجی کشور بر اساس معیارهای اسلام، تعهد برادرانه نسبت به همه مسلمانان و حمایت بیدریغ از مستضعفان جهان.

اصل چهارم

کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزائی، مالی، اقتصادی اداری،

فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهاء شورای نگهبان است.

اصل پنجم

در زمان غیبت حضرت ولی عصر «عجل الله تعالی فرجه» در جمهوری اسلامی ایران ولایت امر و امامت امت بر عهده فقیه عادل و با تقوی، آگاه به زمان، شجاع، مدیر و مدبر است که طبق اصل یکصد و هفتم عهده دار آن می‌گردد.

اصل ششم

در جمهوری اسلامی ایران امور کشور باید به اتکاء آراء عمومی اداره شود، از راه انتخابات، انتخاب رئیس جمهور، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، اعضای شوراها و نظائر اینها، یا از راه همه پرسی در مواردی که در اصول دیگر این قانون معین می‌گردد.

اصل هفتم

طبق دستور قرآن کریم: «و امرهم شوری بینهم» و «شاورهم فی الامر» شوراها، مجلس شورای اسلامی، شورای استان،

شهرستان، شهر، محل، بخش، روستا و نظائر اینها از ارکان تصمیم‌گیری و اداره امور کشورند.

موارد، طرز تشکیل و حدود اختیارات و وظایف شوراها را این قانون و قوانین ناشی از آن معین می‌کند.

اصل هشتم

در جمهوری اسلامی ایران دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر وظیفه‌ای است همگانی و متقابل بر عهده مردم نسبت به یکدیگر، دولت نسبت به مردم و مردم نسبت به دولت شرایط و حدود و کیفیت آنرا قانون معین می‌کند.

«والمؤمنون و المؤمنات بعضهم اولیاء بعض یامرون بالمعروف و ینهون عن المنکر».

اصل نهم

در جمهوری اسلامی ایران آزادی و استقلال و وحدت و تمامیت ارضی کشور از یکدیگر تفکیک ناپذیرند و حفظ آنها وظیفه دولت و آحاد ملت است. هیچ فرد یا گروه یا مقامی حق ندارد به نام استفاده از آزادی، به استقلال سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، نظامی و تمامیت ارضی ایران کمترین خدشه‌ای وارد کند و هیچ مقامی حق ندارد بنام حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور آزادیهای مشروع را، هرچند با وضع قوانین و مقررات،

سلب کند.

اصل دهم

از آنجا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است، همه قوانین و مقررات و برنامه‌ریزی‌های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد.

اصل یازدهم

به حکم آیه کریم «ان هذه امتکم امه واحده و انا ربکم فاعبدون» همه مسلمانان یک امت‌اند و دولت جمهوری اسلامی ایران موظف است سیاست کلی خود را بر پایه ائتلاف و اتحاد ملل اسلامی قرار دهد و کوشش پی‌گیر بعمل آورد تا وحدت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جهان اسلامی را تحقق بخشد.

اصل دوازدهم

دین رسمی ایران، اسلام و مذهب جعفری اثنی عشری است و این اصل الی الابد غیر قابل تغییر است و مذاهب دیگر اسلامی اعم از حنفی، شافعی، مالکی، حنبلی و زیدی دارای احترام کامل می‌باشند و پیروان این مذاهب در انجام مراسم مذهبی، طبق فقه خودشان آزادند و در تعلیم و تربیت دینی و احوال